

Enskild motion

Motion till riksdagen 2016/17:1139

av **Mathias Tegnér (S)**

Kommunal förköpsrätt

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en moderniserad kommunal förköpsrätt och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Idag byggs mer än vad som har gjorts de senaste 40 åren. Trots detta är bostadskrisen i landet i allmänhet och i Stockholmsregionen i synnerhet allvarlig. Inflyttningen till storstadsregionerna är snabbare än vad kommunerna hinner planera för och byggherrar på bostadsmarknaden har intresse av och förmåga att lösa. Om vi inte vänder på alla stenar för att snabbare och effektivare bygga bostäder kommer situationen inte lösas.

Kommunernas ansvar för bostadsförsörjningen är reglerat i flera lagar och det pågår ett antal åtgärder och insatser för att underlätta för bostadsplanering och ny bebyggelse.

Trots att kommunerna fortfarande har planmonopol är äganderätten fortfarande en förutsättning för en aktiv och konkret samhällsplanering. Många kommuner äger väldigt lite mark, vilket försvårar en aktiv samhällsplanering och en aktiv markpolitik.

Expropriation är ett annat verktyg för att skapa bättre förutsättningar för nödvändig samhällsplanering. Samtidigt är expropriation ett stort ingrepp i den enskildes leverne och rätten till egendom. Därför används av naturliga skäl expropriation restriktivt.

Den kommunala samhällsplaneringen förlorade ett viktigt verktyg 2010, då den kommunala förköpsrätten avskaffades. Den gav kommunerna möjlighet att under vissa föreskrivna grunder förköpa fast egendom. Systemet fick kritik för att vara byråkratiskt, skapa inlåsnings effekter och en icke-fungerande marknad. Värt att notera är att den kommunala förköpsrätten avskaffades 2010, utan att nya verktyg infördes. Avskaffandet av lagen föregicks av att lagen utvärderades av Boverket: Utvärdering av förköpslagen (1967:868). Boverkets utvärdering var kritisk till delar av lagen, men kom samtidigt fram till att ”förköpslagen behålls men förenklas”. Boverket. Utvärdering av förköpslagen (1967:868). (2008). S. 7. Myndigheten ansåg då att kommunerna behövde ett redskap för en långsiktigt hållbar planering. Det enda skälet som kommunerna skulle

få framhålla som grund för förköp, var att egendomen krävdes för utveckling av tätbebyggelse. Boverket. Utvärdering av förköpslagen (1967:868). (2008). S. 8.

Ingen skall sticka under stol med att det fanns problem med förköpslagen i sitt dåvarande skick. Samtidigt har samhällsutmaningarna vuxit och behovet av samhällsplanering har aldrig varit större. För att klara bostadsförsörjningsansvaret och en god samhällsplanering, bör ett återinförande av förköpsrätten övervägas, exempelvis i form av Boverkets förslag. Framförallt i tätbebyggda områden finns ett stort behov av en ny förköpsrätt.

Vad som ovan anförs om en moderniserad kommunal förköpsrätt bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Mathias Tegnér (S)